

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА САГАЙДАЧНОГО

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПОВСЯКДЕННОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ВІЙСЬК ТА
ТИЛОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Львів
2024

Розроблено та внесено:

кафедрою управління повсякденною діяльністю військ та тилового забезпечення Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Розробники силабусу:

працівник Збройних Сил України НІКОЛАЙЧУК Лариса Григорівна – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри управління повсякденною діяльністю військ та тилового забезпечення

Назва курсу	Нормативно-правові основи вищої освіти
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Загальновійськова кафедра, кафедра управління повсякденною діяльністю військ та тилового забезпечення
Найменування спеціальності	255 – озброєння та військова техніка
Викладач (-і)	Ніколайчук Лариса Григорівна, кандидат технічних наук, доцент
Контактна інформація викладача (-ів)	lnikolayhuk74@gmail.com
Консультації по курсу відбуваються	щовівторка, 15.00-17.00 (ауд. 455 вул. Героїв Майдану, 32) онлайн-консультації
Інформація про курс	Курс розроблений у такий спосіб, щоб забезпечити підготовку здобувача вищої освіти ступеня доктор філософії з питань досконалого володіння нормативно-правових основ вищої освіти. Дисципліна викладається у 3-4 семестрах в обсязі 3 кредитів ЄКТС.
Коротка анотація курсу	Курс «Нормативно-правові основи вищої освіти» надає ад'юнктам знання норм Конституції України, Законів України, які регулюють здобуття вищої освіти й функціонування військової освіти, указів Президента України, постанов Кабінету Міністрів України, наказів та директив Міністра оборони України, Міністерства освіти і науки України, Командувача Сухопутних військ; знає етапи розвитку вітчизняної та зарубіжної загальної та військової вищої освіти; нормативно-правових основ у галузі науки та освіти; поглиблює практичні уміння та навички науково-педагогічної діяльності викладача вищої школи на базі чинного законодавства України та засадах аналізу сучасних педагогічних концепцій; формує системні знання про законодавчі акти у науковій та науково-технічній діяльності викладача у вищому військовому навчальному закладі, наукового працівника.
Мета та цілі курсу	Формування компетентностей у відповідності до вимог освітньо-наукової програми (стандарту вищої військової освіти) військових фахівців в галузі знань, визначених освітньо-професійною програмою, в готовності до застосування ними знань, умінь та навичок під час виконання службових (бойових) функцій і завдань в межах чинного законодавства України.
Список основної та додаткової літератури	<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Акт проголошення незалежності України. // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, №53, ст. 799. 2. Бюджетний кодекс України від 21.06.2001 року. 3. Вимоги до оформлення дисертації. Затверджені наказом МОН України. Наказ Міністерства освіти і науки України 12.01.2017р. № 40. Електронний ресурс. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text 4. Декларація про державний суверенітет України, // (Відомості Верховної Ради України (ВВР),, 1991, №31, ст. 429. 5. Державна національна програма «Освіта (Україна ХХІ століття)». Затверджено постановою Кабінету Міністрів України № 896 від 03.11.1993р. Електронний ресурс. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/896-93 6. Деякі питання реалізації статті 54 Закону України “Про вищу освіту”. Постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 р.№656. 7. Європейська конвенція про еквівалентність дипломів, які надають допуск до університетів. Страсбург,03.06.1964 р.

8. Європейський простір у сфері вищої освіти. Спільна декларація міністрів освіти Європи від 19.06.1999р., Болонья.
9. Інструкція з заміщення на конкурсній основі вакантних наукових посад у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти та наукових установах Міністерства оборони України та Збройних Сил України. Затверджено Наказом Міністерства оборони України від 26.06.2018р. № 292. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0840-18>
10. Інструкція про організацію підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів у Збройних Силах України. Наказ Міністерства оборони України, Міністерства освіти і науки України № 194/265 від 30.06.2000р.
11. Інструкція про порядок заміщення на конкурсній основі вакантних посад науково-педагогічних працівників у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів, що належать до сфери управління Міністерства оборони України. Затверджена Наказом Міністерства оборони України від 19.10.2016 року № 542/1255
12. Кодекс законів про працю України.
13. Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти. Прийнята 14.12.1960 р. Генеральною конференцією ЮНЕСКО. Електронний ресурс. Режим доступу https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_174
14. Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні від 11.04.1997р. Лісабон.
15. Конституція України: Офіційне видання. – К.,1996 р.
16. Національна рамка кваліфікацій. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011року № 1341. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011>.
17. Перелік основних видів методичної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України № 450 від 07.08.2002р.
18. Положення про атестаційну колегію Міністерства освіти і науки України. Затверджено наказом МОН від 14.09.2011р. № 1059.
19. Положення про вищі військові навчальні заклади. Затверджено наказом Міністерства оборони України від 27.05.2015р. № 240.
20. Положення про військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України, Міністерства оборони Від 15.08.2013 року № 1190/560
21. Положення про організацію наукової і науково-технічної діяльності у Збройних Силах України. Затверджено Наказом МОУ від 13.01.2007р. №9.
22. Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України. Затверджено Наказом Міністра оборони України від 09.01.2020р. № 4. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text>
23. Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України № 309 від 01.03.1999р.
24. Порядок затвердження рішень про присвоєння вчених звань. За-

тверджено постановою Кабінету Міністрів України від 19.08.2015р. №656 .

25. Про вищу освіту. Закон України від 01.07.2014р. № 1556-VII. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

26. Про громадянство України. Закон України від 16.04.1997р. //Відомості ВРУ, 1997, №23, ст. 169.

27. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266

28. Про затвердження форм документів про вищу освіту (наукові ступені) державного зразка та додатків до них, зразка академічної довідки. Наказ МОН України від 12.05.2015 року № 525.

29. Про міжнародні договори України. Закон України від 22.12.1993р. //Відомості ВРУ, 1994, ст. 45.

30. Про наукову і науково-технічну діяльність. Закон України від 26.11.2015р. № 848-VIII.

31. Про наукову і науково-технічну експертизу Закон від 10.02.1995р.№51/95-ВР (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 9, ст.56)

32. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. Розпорядження КМУ № 286-р від 23 лютого 2022 року. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>

33. Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук. Наказ МОН 23.09.2019 р. № 1220. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1086-19#n4>

34. Про освіту. Закон України 05.09.2017 р. № 2145-VIII 2017р. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

35. Про ратифікацію Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні. Закон України від 03.12.1999 р. № 1273-ІУ //ВВР, 1999, № 51, ст. 459.

36. Цивільний кодекс України.

Допоміжна:

37. Болонський процес у період до 2020 року – Європейський простір вищої освіти у новому десятилітті. Комюніке конференції європейських міністрів вищої освіти, Льовен та Лювен-ля-Ньов, 28-29 квітня 2009 року [//www.edupolicy.org.ua/files/Louvain_Communique\(2009\)](http://www.edupolicy.org.ua/files/Louvain_Communique(2009)).

38. Військова освіта України: історія, теорія, методологія, практика: Монографія. - Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2003. – 852с.

39. Вища освіта і Болонський процес: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. /Дмитриченко М.Ф., Хорошун Б.І., Язвінська О.М., Данчук В.Д. – К.: Знання України, 2007. – 440с.

40. Лігоцький, А. О. Теоретичні основи проектування сучасних освітніх систем /А. О. Лігоцький. – К. : Техніка, 1997. – 210 с.

41. Мамрич С. М. Концептуальні засади ступеневої підготовки фахівців у навчально-науково-виробничих комплексах / С. Мамрич // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2000. – № 2. – С. 223–229.

Інформаційні ресурси

	<p>1. Офіційний сайт Міністерства оборони України: http://www.mil.gov.ua/;</p> <p>2. Офіційний сайт Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного: http://www.nasv.gov.ua/;</p> <p>3. Журнал «Військо України» (Центральний друкований орган Міністерства оборони України):// http://www.mil.gov.ua/index.php?part=vu&lang=ua;</p> <p>4. Науково-теоретичний та науково-практичний журнал «Наука і оборона» http://www.nio.mil.gov.ua/;</p> <p>5. Офіційний сайт Верховної Ради України: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/a#Find</p>
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	30 годин аудиторних занять, у тому числі 10 годин лекцій, 2 години семінарів, 8 годин групових занять, 8 годин практичних занять, 60 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>За результатами вивчення навчальної дисципліни «Нормативно-правові основи вищої освіти» здобувачі повинні:</p> <p>планувати і виконувати теоретичні та експериментальні дослідження в сфері озброєння та військової техніки сухопутних військ з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників;</p> <p>здатність демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічної та професійної доброчесності, постійної відданості розвитку нових ідей у передових контекстах професійної та наукової діяльності;</p> <p>володіти вміннями та навичками з питань організації і здійснення освітнього процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методів викладання навчальних дисциплін.</p>
Теми	ДОДАТОК А (схема курсу).
Підсумковий контроль	Залік
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватись під час викладання курсу	Усне викладення матеріалу в поєднанні з демонстрацією (показом). Презентації.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду діяльності)	<p>Результати поточного контролю оцінюються за чотирибальною шкалою і заносяться до журналу обліку навчальних занять.</p> <p>Перерахунок результатів поточного контролю у 100-бальну шкалу для врахування при проведенні контрольних заходів здійснюється з урахуванням того, що кількість балів, які відводяться для оцінювання результатів поточного контролю, становить: 50 балів – при проведенні диференційованого заліку.</p> <p>Підсумкове оцінювання результатів навчання ад'юнктів з навчальної дисципліни складається із суми балів, отриманих за результатами поточного контролю та контрольного заходу за 100-бальною шкалою та національною шкалою.</p>
Академічна доброчесність	<p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі ад'юнкти відвідують лекції та групові заняття курсу.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання заліку	ДОДАТОК Б
Опитування	З метою оцінювання якості викладання кожному ад'юнкту буде надана анкета після завершення курсу.

Схема курсу

Кількість годин ауд./самоств.	Тема	Результати навчання	Завдання
4/10	Тема 1. Правові основи регулювання суспільних відносин в галузі вищої освіти	<p>Конституційне право громадян України на освіту: поняття та сутність. Гарантії права на освіту. Право громадян на здобуття вищої освіти. Право безоплатно здобувати вищу освіту та його реалізація. Вибір форми здобуття вищої освіти, закладу вищої освіти, напряму підготовки і спеціальності.</p> <p>Поняття вищої освіти та її змісту. Нормативно-правові акти у сфері вищої освіти. Державна політика в галузі вищої освіти, її основні принципи. Шляхи реалізації державної політики у галузі вищої освіти. Державна національна програма „Освіта” (Україна ХХІ століття). Національна стратегія розвитку освіти в Україні. Модернізація вищої освіти.</p>	Питання
2/4	Тема 2. Вища освіта і Болонський процес	<p>Тенденції розвитку вищої освіти. Поняття Болонського процесу та основні його історичні етапи. Гармонізація системи європейської вищої освіти в основних документах Болонського процесу. Основні чинники євроінтеграції в освітянській сфері.</p> <p>Впровадження Болонського процесу як засобу інтеграції вищої освіти країн Європи. Вища освіта в Україні у контексті Болонського процесу.</p>	Питання
2/2	Тема 3. Ступенева система підготовки фахівців	<p>Історія ступеневої системи освіти в Україні. Поняття структури вищої освіти. Рівні вищої освіти, їх суть. Ступені вищої освіти. Кваліфікації.</p> <p>Документи про вищу освіту. Види документів, які засвідчують здобуття особою вищої освіти і кваліфікації за певними рівнями. Галузі знань і спеціальності, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти.</p> <p>Поняття після дипломної освіти та її складові частини. Зразки документів про післядипломну освіту.</p>	Питання
0/4	Тема 4. Стандарти освітньої діяльності та вищої освіти	<p>Правові основи системи стандартів вищої освіти, її складові частини. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності. Стандарти освітньої діяльності. Стандарти вищої освіти. Освітня програма, вимоги стандарту до її змісту. Навчальні плани, програми навчальних дисциплін, їх зміст.</p>	Питання
7/10	Тема 5. Типи закладів вищої освіти	<p>Правовий статус закладу вищої освіти. Мета діяльності закладу вищої освіти, головні</p>	Питання

Кількість годин ауд./самоств.	Тема	Результати навчання	Завдання
		<p>його завдання. Статут закладу вищої освіти.</p> <p>Види навчальних закладів. Статус національного закладу вищої освіти. Правовий статус структурних підрозділів закладів вищої освіти. Вищі військові навчальні заклади. Положення про військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів.</p> <p>Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України.</p>	
8/12	Тема 6. Права та обов'язки учасників освітнього процесу	<p>Поняття учасників освітнього процесу, їх види. Педагогічні і науково-педагогічні працівники. Основні посади педагогічних і науково-педагогічних працівників. Порядок заміщення вакантних посад командування, наукових, науково-педагогічних працівників у вищих військових навчальних закладах. Атестація. Права і обов'язки педагогічних і науково-педагогічних працівників.</p> <p>Правовий статус осіб, які навчаються у закладах вищої освіти.</p> <p>Ад'юнкт, його правовий статус. Наукові ступені і вчені звання, порядок їх присудження та присвоєння.</p>	Питання
5/14	Тема 7. Наукова і науково технічна діяльність	<p>Поняття та завдання наукової і науково-технічної діяльності. Суб'єкти наукової та науково-технічної діяльності, їх правовий статус. Підготовка наукових кадрів та підвищення їх кваліфікації.</p> <p>Державні гарантії діяльності вчених, наукових працівників, їх соціальний захист.</p>	Питання
0/4	Тема 8. Міжнародно-правові акти в галузі вищої освіти	<p>Державна політика в галузі міжнародного співробітництва у галузі вищої освіти. Основні напрямки міжнародного співробітництва у цій сфері.</p> <p>Перспективи розширення освітніх відносин з європейськими державами. Збільшення міжнародної конкурентоспроможності європейської системи вищої освіти. Європейська конвенція про еквівалентність дипломів, які надають допуск до університетів. Європейська конвенція про академічне визнання університетських кваліфікацій. Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти. Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні.</p>	Питання
	Залік		

Додаток Б

Питання для проведення заліку з дисципліни «Нормативно-правові основи вищої освіти»

1. Право громадян на вищу освіту та його реалізація в Україні.
2. Нормативні основи поняття вищої освіти та змісту вищої освіти.
3. Державна політика в галузі вищої освіти
4. Порівняльна характеристика права на вищу освіту в Україні і зарубіжних державах та його реалізація
5. Основні вимоги Державної національної програми «Освіта» («Україна ХХІ століття»).
6. Завдання, напрями і проблеми реформування військової освіти.
7. Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці: проблеми реалізації.
8. Поняття Болонського процесу та його основні історичні етапи.
9. Впровадження Болонського процесу як засобу інтеграції вищої освіти країни Європи.
10. Вища освіта в Україні у контексті Болонського процесу.
11. Рівні вищої освіти, їх суть.
12. Ступені вищої освіти.
13. Галузі знань і спеціальності, за якими здійснюється підготовка фахівців.
14. Поняття та загальна характеристика правового статусу закладів вищої освіти.
15. Типи закладів вищої освіти.
16. Правовий статус структурних підрозділів закладів вищої освіти.
17. Нормативно-правові вимоги до основних документів з організації освітнього процесу у ВНЗ.
18. Правові основи навчальної і методичної діяльності у ВНЗ.
19. Поняття, завдання та умови застосування Європейської кредитно-трансферної акумулюючої системи (ECTS).
20. Критерії і порядок оцінювання рівня знань і умінь поточного контролю, підсумкового контролю.
21. Поняття вищого військового навчального закладу, його завдання.
22. Структура ВНЗ.
23. Факультет і кафедра – структурні підрозділи ВНЗ.
24. Управління ВНЗ.
25. Поняття учасників освітнього процесу та загальна характеристика їхнього статусу.
26. Основні посади педагогічних і науково-педагогічних працівників.
27. Права і обов'язки НПП.
28. Права та обов'язки осіб, які навчаються.
29. Поняття вакантної посади та право участі у конкурсі на заміщення посад.
30. Складання документів для участі у конкурсі на заміщення посад наукових і науково-педагогічних працівників.
31. Конкурсний відбір для призначення осіб офіцерського складу та працівників ЗС України на посади командування, НПП у ВНЗ.
32. Кваліфікаційні вимоги до кандидатів на посади.
33. Організація та проведення конкурсу кандидатів на посади.
34. Поняття та форми наукової і науково-технічної діяльності.
35. Суб'єкти наукової та науково-технічної діяльності, їх правовий статус.
36. Поняття, види і порядок присудження наукових ступенів.
37. Поняття, види і порядок присвоєння вчених звань.